

Remiss av Europeiska kommissionens
förslag till ändringsdirektiv om paketresor och
sammanlänkade researrangemang
diarienummer Ju2023/02764

Stockholm 28 mars 2024

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande från Svenska Turistföreningen avseende Europeiska kommissionens förslag till ändringsdirektiv om paketresor och sammanlänkade researrangemang

Svenska Turistföreningen har tagit del av ändringsförslaget och lämnar remissyttrande enligt nedan.

Om Svenska Turistföreningen

STF grundades 1885 som en ideell förening med syfte att främja natur- och kulturturism i Sverige. Sedan dess har föreningen växt till över 200 000 medlemmar. STF får människor att upptäcka Sverige. Vi inspirerar till resande, aktiviteter och såväl stora som små äventyr som ger unika natur- och kulturupplevelser runtom i Sverige. Vi vill också vara ett naturligt val för alla som vill engagera sig i och medverka till att fler får möjligheter till upplevelser som utgår från natur och kultur.

För att människor ska kunna resa och uppleva arbetar vi med såväl kunskaps- och informationsspridning som påverkansarbete. Kunskap handlar om att tillgängliggöra, och tillgängliggöra Sverige är precis det som STF vill åstadkomma. Hållbarhet är centralt i allt vi gör och ett av våra övergripande mål är ett Sverige där det är enkelt och inspirerande att turista hållbart.

En viktig förutsättning för att kunna upptäcka Sverige är att det finns boenden runt om i hela landet. STF driver därför, i egen regi och tillsammans med franchisetagare, cirka 250 vandrarhem, hotell, fjällstationer och fjällstugor från söder till norr, från lägen mitt i city till väglöst land. Runt 65 lokalavdelningar anordnar en mängd lokala aktiviteter och internationellt samarbetar STF med ERA, European Ramblers Association. STF ger ut medlemstidningen Turist.

Bakgrund

Europeiska kommissionen presenterade den 29 november 2023 ett förslag till ett direktiv om ändringar i direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang. Förslaget innebär bland annat att det införs regler om värdebevis och om begränsning av förskottsbetalningar från resenärer. Vidare utökas resenärens rätt att avboka en paketresa utan att behöva betala någon avgift om det föreligger oundvikliga och extraordinära omständigheter. Dessutom införs en rätt för arrangörer att få återbetalning från näringsidkare som ska tillhandahålla en resetjänst som en del i en paketresa, om resetjänsten avbokas eller annars inte tillhandahålls.

STFs synpunkter på ändringsförslaget

Svenska Turistföreningen (STF) vill göra det möjligt för fler att upptäcka Sverige på ett hållbart sätt. Det gör vi genom att erbjuda boende och aktiviteter på runt 250 boenden i hela landet där merparten av försäljningen sker digitalt i förskott. En bärande del i STFs verksamhet är det samarbete vi har med runt 200 småföretagare i hela landet som driver STF-anslutna boenden som egna näringsverksamheter. Genom detta har STF kontakt med många små- och mikroföretag inom besöksnäringen som också berörs av detta ändringsförslag.

Förslaget innehåller ett antal positiva förtydliganden och klargöranden som kan öppna upp för en enklare form av paketering som bromsas idag av luddiga formuleringar. I den andra vågskålen ligger begränsningar i förskottsbetalning samt resenärens utökade rätt att avboka vid extraordinära omständigheter som skulle få stora negativa konsekvenser för STF, och sannolikt även branschen i stort. STF förstår ändringsförslagets syfte att skydda resenären, men Svenska Turistföreningens näringsverksamhet som ägs av föreningens medlemmar skulle ekonomiskt kunna drabbas hårt om delar av de föreslagna ändringarna görs då STF skulle behöva ersätta kostnader fullt ut vid oförutsedda händelser som vi själva inte orsakat.

Nedan beskriver vi de centrala delarna av betänkandet som vi vill kommentera samt förslag på förändringar.

Ändringar av definitioner för paketresa och sammanlänkat researrangemang (artikel 3.2 och 3.5)

Kommissionen föreslår vissa justeringar av definitionerna av paketresa respektive sammanlänkat researrangemang.

STFs synpunkter på ändringarna av definitioner för paketresa och sammanlänkat researrangemang (artikel 3.2 och 3.5)

Det är väldigt viktigt att företag som säljer och erbjuder paketresor och sammanlänkande researrangemang lätt kan uttyda om de omfattas av direktivet och om tjänsten de erbjuder är en paketresa respektive ett sammanlänkat researrangemang.

Många småföretag i besöksnäringen avstår idag från att expandera och utveckla sin verksamhet genom paketering för att slippa riskera att omfattas av direktivet som innebär en rad betungande åtaganden i form av bland annat utökad administration, kostnader och ekonomisk risk.

STF är positiva till kommissionens förslag att tydliggöra när en kombination av resetjänst och turisttjänst anses vara en paketresa genom att begreppet betydande andel specificeras till 25%

Förslaget underlättar företagens bedömning och öppnar upp för enklare former av paketering som tidigare bromsats in på grund av otydliga formuleringar i definitionen.

Trots detta kvarstår en osäkerhet som riskerar att hämma besöksnäringen, och framförallt små företag som inte har samma ekonomiska och administrativa resurser att tillgå. STF efterlyser ännu tydligare definitioner av begreppen, men också ett tröskelvärde för att företag ska omfattas av direktivet.

Begränsningar i förskottsbetalning (artikel 5a)

Förslaget innebär att arrangörer och återförsäljare inte ska ha rätt att kräva förskottsbetalning som överstiger 25 procent av priset för paketresan. Den återstående betalningen får inte krävas tidigare än 28 dagar före paketresans början. Undantag från begränsningen ska gälla om förskottsbetalning är nödvändig för att säkerställa att paketresan kan anordnas och utföras. Så kan vara fallet om arrangören behöver betala i förskott till en näringsidkare som tillhandahåller resetjänster (t.ex. inkvartering eller passagerartransport) eller om arrangören behöver täcka egna kostnader som redan vid bokningstillfället har direkt samband med anordnandet och utförandet av paketresan.

STFs synpunkter på begränsningar i förskottsbetalning (artikel 5a)

Precis som många andra aktörer i branschen erbjuder STF en mix av logi, paket och aktiviteter i vårt produktutbud där paketen står för en relativt liten andel av försäljningen. Vi ser att marknaden i allt högre omfattning efterfrågar så kallad individanpassad paketering där gästen själv skraddarsyr sin upplevelse genom att kombinera olika komponenter. Detta innebär att det är gästens val vid bokningstillfället som avgör om ett paket bildas eller ej. Bokar gästen endast logi är det inget paket, men om gästen under vissa förutsättningar lägger till en aktivitet i samma varukorg ska resan omfattas av paketresedirektivet.

Detta innebär i sin tur att vi inte kan särskilja paketen från det övriga utbudet med särskilda villkor, utan vi måste anpassa betalningsvillkoren för hela vårt utbud utifrån det regelverk som potentiellt skulle gälla för paket.

STF har sedan flera år tillbaka gått över till full betalning vid bokningstillfället för hela vår onlinebokning i stället för som tidigare en delbetalning och fullbetalning 30 dagar innan. Detta har för oss inneburit flera positiva konsekvenser, både för gästen och för föreningen. Här kan bland annat nämnas:

- Förbättrad likviditet
- Lägre transaktionskostnader med färre transaktioner
- Smidigare administration
- Färre systemfel
- Förenklat gästflöde med endast ett betalningstillfälle

STF är sammantaget mycket kritiska till att införa bestämmelser om begränsningar i rätten till förskottsbetalning då den riskerar att ge motsatt effekt och kraftigt öka risken för konkurser i branschen. Med tanke på att besöksnäringen många gånger är så säsongdriven, med en koncentration av gästflöden under en viss del av året, skulle en sådan betalningsmodell skapa ojämna intäktsflöden och drastiskt försämra företagets möjligheter att täcka helårskostnader och få en hållbar ekonomi över året. Därtill är det många aktörer i branschen som erbjuder en mix av produkter där paket endast utgör en mindre del av det totala utbudet, men där betalningsvillkoren för olika typer av produkter inte kan särskiljas vid onlinebokning. I dessa fall skulle samma strikta betalningsvillkor behöva införas för hela produktutbudet, vilket kan medföra att aktörer som har en mindre andel paketförsäljning väljer att helt sluta med paketering för att kunna fortsätta styra sina egna betalningsvillkor. Detta skulle i förlängningen kunna bromsa produktutvecklingen och minska attraktionskraften för EUs samlade besöksnäring.

Avbokning vid extraordinära omständigheter (artikel 12.2)

Enligt direktivet har resenären rätt att säga upp paketreseavtalet utan att betala någon avgift vid oundvikliga eller extraordinära omständigheter på resmålet eller i dess omedelbara närhet som väsentligen påverkar fullgörandet av paketresan. Enligt förslaget ska resenären även ha rätt att säga upp avtalet när det föreligger sådana omständigheter på resenärens bosättningsort eller avreseort, eller om sådana omständigheter påverkar resan till resmålet. Resenären ska enligt förslaget få säga upp avtalet när det rimligen kan förväntas att paketresans utförande väsentligen kommer att påverkas av oundvikliga och extraordinära omständigheter. Vidare införs det en bestämmelse som innebär att myndigheters officiella avrådanden från resor ska vara en viktig omständighet vid bedömningen om det föreläggat

oundvikliga och extraordinära omständigheter. Detsamma gäller om resenärer kommer att omfattas av allvarliga restriktioner på resmålet, på avreseorten eller på hemorten. Enligt förslaget ska dessutom återbetalningar med anledning av en inställd eller avbokad resa göras oavsett om resenären begär återbetalning eller inte.

STFs synpunkter på avbokning vid extraordinära omständigheter (artikel 12.2)

STF är mycket kritiska till den stora börda och risk som läggs på företagen vid oundvikliga och extraordinära omständigheter, då resenärens rätt att avboka sin paketresa utan att behöva betala någon avgift förstärks och förtydligas. Det är inte rimligt att hela bördan läggs på företagen vid händelser som är helt utanför företagets kontroll.

Vi tolkar syftet med skrivningen som lovvärt då det ska skydda resenären, men Svenska Turistföreningens näringsverksamhet ägs av föreningens medlemmar och vid extraordinära omständigheter som denna artikel berör skulle föreningens ekonomi drabbas allvarligt vilket skulle kunna innebära stora ekonomiska problem för föreningen.

Avslutande ord

Svenska Turistföreningen är positiva till ambitionen att regelverket ska förtydligas och förenklas. Vi hade dock gärna sett ännu tydligare definitioner av begreppen av paketresa och sammanlänkade arrangemang, men också ett tröskelvärde för att företag ska omfattas av direktivet.

- STF är positiva till förtydligandet som innebär att logi som kombineras med en annan turisttjänst som inte står för mer än 25 procent av kombinationens värde inte utgör en paketresa.
- STF är mycket kritiska till att införa bestämmelser om begränsningar i rätten till förskottsbetalning då den riskerar att ge motsatt effekt och kraftigt öka risken för konkurser i branschen.
- STF är mycket kritiska till den stora börda och risk som läggs på företagen vid oundvikliga och extraordinära omständigheter, då resenärens rätt att avboka sin paketresa utan att behöva betala någon avgift förstärks och förtydligas. Det är inte rimligt att hela bördan läggs på företagen vid händelser som är helt utanför företagets kontroll.

Maria Ros Hjelm
Generalsekreterare och vd
Svenska Turistföreningen